

3.1. Bilance ostatních služeb

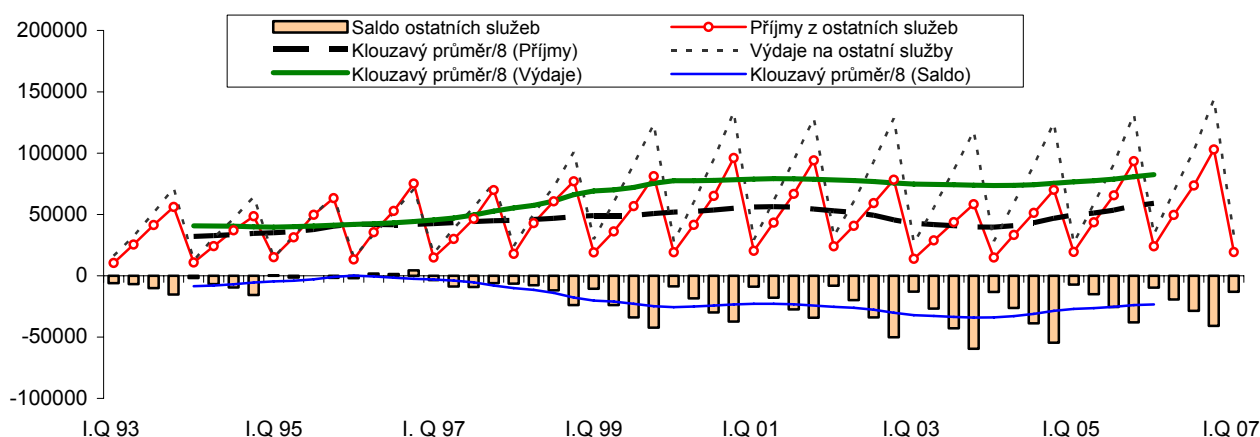
V následujících částech kapitoly 3 je rozebrána struktura služeb podle členění, v němž zpracovává statistiku mezinárodního obchodu službami Český statistický úřad (jeho součástí jsou i dopravní služby, které jsou však v této analýze s ohledem na konzistenci bilance služeb běžného účtu platební bilance soustředěny v kapitole 2). Vzhledem k tomu, že výsledky za některé ostatní služby zpracovává centrální banka a v souvislosti s revizemi platební bilance za léta 2004-2006 nejsou zatím v detailnější diverzifikaci veškeré údaje k dispozici, bude sféra ostatních služeb rozebrána, mimo jiné i podle teritoriální orientace jejich dovozu a vývozu, v samostatné krátké tematické analýze. Publikovat ji bude útvar makroanalýz ČSÚ na podzim 2007.

- **Největší deficity u finančních služeb, v licenčních obchodech, poradenství a výzkumu a vývoji**

V roce 2006 dosahovala Česká republika v převažujícím počtu položek bilance ostatních služeb záporných sald – znamená to, že zahraniční obchod s nimi byl schodkový. K největším deficitům došlo v oblasti finančních služeb, kde v roce 2006 převážil dovoz nad vývozem o 15,7 mld. Kč a rovněž i v položce autorských honorářů a licencí s deficitem 11,2 mld. Kč. Dále byly velmi vysoké schodky zaznamenány u poradenských služeb týkajících se řízení (8,2 mld. Kč), v položce ostatní služby související s obchodem (6,5 mld. Kč), ve výzkumu a vývoji (4 mld. Kč) a také v operativním leasingu (3,6 mld. Kč). Vysoký deficit u zajišťovacích služeb (5,4 mld. Kč) spjatých se sektorem pojišťoven je logický a souvisí s tím, že vzhledem k velikosti tuzemských subjektů je nutné hledat zajištění u zahraničních zajišťoven z důvodu dělby rizik (navíc se zde může promítat relativně vysoká cena zajištění obecně, k níž došlo skokově po zvýšení rizik ve sféře pojištění vyvolaných teroristickými útoky v roce 2001).

Celkově však uvedené deficitní výsledky bohužel ilustrují – pomineme-li finanční služby a několik dalších druhů uvedených služeb se schodky –, také „deficit“ v přeneseném slova smyslu, kdy ČR musí nejsofistikovanější typy služeb, jimiž je výzkum a vývoj či jeho výsledky (pořizované licence), z podstatné míry dovážet.

Graf č. 26 Ostatní služby zahrnuté do bilance služeb v platební bilanci ČR (v mil. Kč, po čtvrtletích, dvouleté klouzavé průměry)

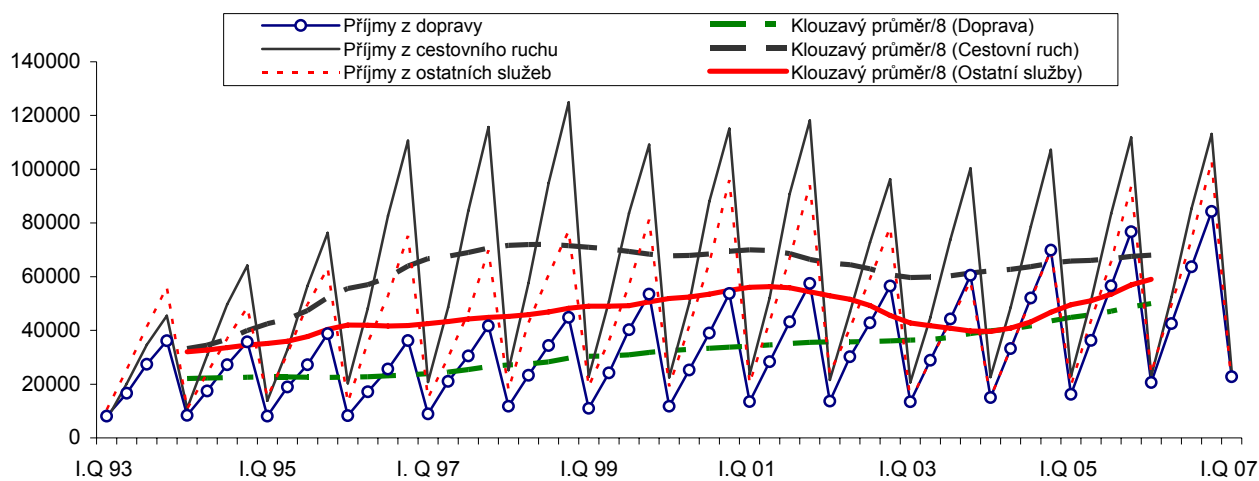

Pramen: ČNB, vlastní propočty

- **Největší přebytky ve službách výpočetní techniky a v reklamě**

Naopak velmi pozitivních výsledků v mezinárodním obchodu ostatními službami dosáhla v roce 2006 ČR ve sféře související s výpočetní technikou, kde kladné saldo činilo 8,1 mld. Kč. Tato oblast je i ve výrobní sféře značně úspěšná, když odvětví OKEČ Výroba kancelářských strojů a počítačů patří dlouhodobě k nejrychleji rostoucím odvětvím zpracovatelského průmyslu. U reklamních služeb rovněž převážil vývoz nad dovozem o 5,5 mld. Kč (zúročuje se zde zřejmě i známá a oceňovaná nápaditost českých tvůrců reklam, kterých využívají globálně působící firmy k fixaci značky). Služby v oblasti stavebnictví zaznamenaly výrazný přebytek u stavebních prací v zahraničí (2,8 mld. Kč).

Graf č. 27 Příjmy z jednotlivých komponent bilance služeb běžného účtu platební bilance ČR
(v mil. Kč, po čtvrtletích, dvouleté klouzavé průměry)

Pramen: ČNB, vlastní propočty

- **Většina „přebytkových“ ostatních služeb s kladným saldem pod jednou miliardou Kč**

Při pohledu na zbylé položky ve struktuře ostatních služeb je patrné ještě několik dalších sfér, v nichž dosahuje ČR pozitivních výsledků v obchodní výměně, ovšem jde o přebytky relativně velmi nízké. Z této skupiny jsou to především audiovizuální služby s kladným saldem 0,845 mld. Kč v roce 2006, dále účetní a auditorské služby (0,633 mld. Kč) a telekomunikační služby (0,606 mld. Kč).

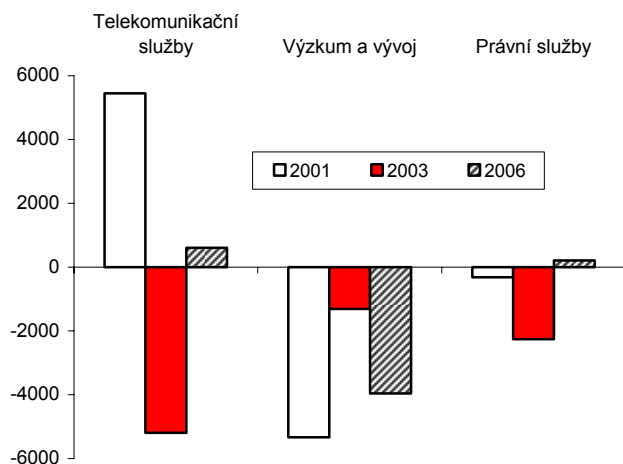
O něco nižší převýšení vývozu nad dovozem bylo patrné také ve službách souvisejících se zemědělstvím spolu s důlními službami (0,256 mld. Kč) a také u právních služeb (0,208 mld. Kč). Pod hranici 200 milionů byl patrný přebytek ještě u služeb ostatního přímého pojištění (0,194 mld. Kč) či v hospodaření s odpady (0,156 mld. Kč). V dalších přebytkových položkách již jde vesměs o zanedbatelnou převahu vývozu těchto služeb nad dovozem, např. u technických služeb (31 mil. Kč) či služeb ve zdravotnictví (15 mil. Kč).

- **Deficitních položek je znatelně více a schodky jsou ve srovnání s přebytky také podstatně větší**

Naproti tomu pro spektrum služeb patřících do položky Ostatní služby bilance služeb běžného účtu, které jsou kromě výše uvedených rovněž deficitní, je charakteristický vesměs podstatně větší schodek oproti popsanému spektru s přebytky.

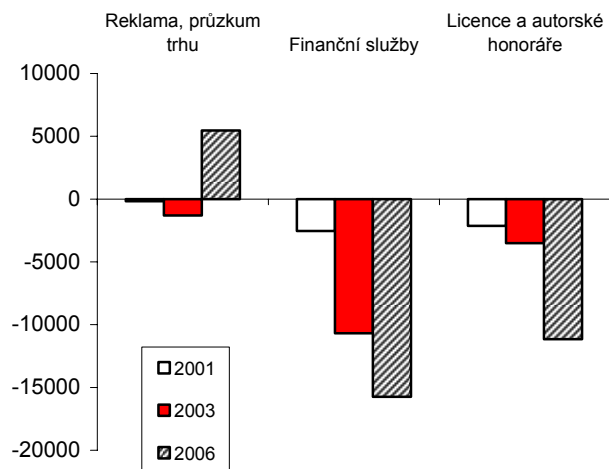
Například služby poskytované mezi podniky přímých zahraničních investorů byly v roce 2006 deficitní ve výši 2,990 mld. Kč, služby provázející obchodní zboží operace skončily schodkem 1,601 mld. Kč. Záporné saldo blížící se miliardě Kč zaznamenaly poštovní a kurýrní služby (0,981 mld.), když více než půlmiliardovým schodkem skončily poštovní služby (0,525 mld. Kč) a jen o málo příznivějším schodkem pak služby kurýrů (0,456 mld. Kč). Deficitní byly i informační služby, a to ve výši 0,295 mld. Kč (z toho pak služby zpravodajských agentur ve výši 0,025 mld. Kč).

Graf č. 28 Změny salda v obchodu s vybranými ostatními službami (v mil. Kč)

Pramen: ČSÚ

Graf č. 29 Změny salda v obchodu s vybranými ostatními službami (v mil. Kč)

Pramen: ČSÚ

• **Největší propady do hlubokých deficitů u finančních služeb a v obchodech s licencemi**

Z významnějších pohybů ve výsledcích mezinárodního obchodu ostatními službami zachycujícího vývoj v čase lze uvést například značný růst deficitu u položky Autorské honoráře a licence (z toho vliv licencí je naprosto převažující) - jestliže v roce 2001 zde činilo záporné saldo 2,542 mld. Kč a v roce 2003 pak 3,516 mld. Kč, pak podle dat za rok 2006 již převážily výdaje za licenční poplatky (vč. autorských honorářů) a záporné saldo činilo již 10,659 mld. Kč. Lze se domnívat, že jde především o převod ochranných známek, méně již patentů či užitných vzorů.

Kromě výrazného zhoršení v obchodech s licencemi je v čase patrný podobný pohyb také u finančních služeb. Zde se také deficit ve výši 2,143 mld. Kč z roku 2001 prohloubil na 10,693 mld. Kč v roce 2003, aby za rok 2006 dosáhl 15,740 mld. Kč. Proti roku 2001 se tak schodek ve finančních službách zhoršil více než 7krát.

Výrazné zvraty v obchodech některými dalšími sledovanými službami ukazují grafy č. 28 a 29 (telekomunikační služby, reklama a průzkum trhu), naproti tomu jinde se výše salda mění v čase podstatně méně razantně (právní služby).